

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.411.003.04.2016
I/16/002/KAP

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 53 08, F +48 22 444 52 52
kap@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/16/002/KAP – Udzielanie pomocy konsularnej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Tomasz Kwitowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/80/2016 z 15 listopada 2016 r. 2. Dominik Wrzesień, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/78/2016 z 14 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Edynburgu, 2 Kinnear Road, EH35PE Edynburg, Wielka Brytania
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Adler, Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Edynburgu – od 29 sierpnia 2013 r. (dalej: Konsul Generalny) (dowód: akta kontroli str. 5)
Zakres kontroli	1. Warunki organizacyjno-prawne konsulatów w zakresie realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy konsularnej, w tym wykorzystania systemu Odyseusz. 2. Realizacja działań dotyczących udzielania pomocy finansowej w ramach pomocy konsularnej oraz zapewnienia jej zwrotu. 3. Realizacja działań w zakresie udzielania innych, niż finansowa, form pomocy konsularnej oraz ich efekty. 4. Załatwianie skarg związanych z udzielaniem pomocy konsularnej, w tym finansowej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 9 grudnia 2016 r.

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym definicje, skróty i pojęcia oznaczają:

- **NIK** – Najwyższa Izba Kontroli
- **Minister SZ** – Minister Spraw Zagranicznych
- **MSZ** – Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- **KG, Konsulat** – Konsulat Generalny w Edynburgu w Wielkiej Brytanii, obejmujący granicami okręgu konsularnego terytorium Szkocji i Irlandii Północnej
- **ustawa Fk** – ustawa z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej¹
- **ustawa Pk** – ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne²
- **rozporządzenie Ministra SZ z 28 sierpnia 2002 r.** – rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 28 sierpnia 2002 r. w sprawie udzielania przez

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 389, ze zm. Uchylona z dniem 1 listopada 2015 r.

² Dz. U. poz. 1274, ze zm.

konsula Rzeczypospolitej Polskiej pomocy finansowej oraz trybu postępowania przy jej udzielaniu³

- **rozporządzenie Ministra SZ z 18 grudnia 2015 r.** – rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej⁴
- **zarządzenie nr 17 z 1 czerwca 2012 r.** - zarządzenie nr 17 z 1 czerwca 2012 r. w sprawie przyjmowania i załatwiania petycji, skarg i wniosków w MSZ i jednostkach podległych Ministrowi SZ⁵
- **pomoc konsularna** – pomoc finansowa udzielana obywatelowi polskiemu na pokrycie kosztów powrotu do Rzeczypospolitej Polskiej i inne niż pomoc finansowa działania konsula na rzecz obywateli polskich przebywających za granicą oraz udzielanie zapomóg⁶
- **portal Odyseusz** – należący do MSZ portal internetowy umożliwiający obywatelom polskim zarejestrowanie się w systemie w przypadku podróży lub dłuższego pobytu za granicą oraz służący szybkiemu informowaniu Polaków przebywających za granicą o ważnych dla nich zagadnieniach związanych z miejscem aktualnego pobytu, w celu szybkiego uzyskania pomocy w nagłych wypadkach, działający na podstawie Regulaminu Portalu Odyseusz⁷.

II. Ocena kontrolowanej działalności⁸

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania służb konsularnych w KG w Edynburgu w badanym zakresie. Rozwiązania organizacyjno-prawne wprowadzone w Konsulacie, w tym podział zadań i odpowiedzialności pracowników, a także stosowane procedury, umożliwiały udzielanie skutecznej pomocy konsularnej obywatelom polskim przebywającym w okręgu konsularnym. Służby dyplomatyczno-konsularne sprawnie i rzetelnie wypełniały zadania dotyczące pomocy konsularnej. Każdorazowo rzetelnie dokumentowano przyznanie środków finansowych. Prawdłowo i bezzwłocznie udzielano pomocy obywatelom polskim w innych formach, w szczególności w formie zapomóg osobom znajdującym się w niedostatku. Podejmowano działania prewencyjne, w przypadkach naruszeń praw i interesów obywateli polskich oraz skuteczne interwencje w sprawach dotyczących głównie osób pozbawionych wolności oraz z zakresu ograniczenia władzy rodzicielskiej. Sposób upowszechniania informacji o możliwościach udzielenia pomocy konsularnej obywatelom polskim nie budził zastrzeżeń NIK. Terminowo udzielano odpowiedzi na skargi oraz rzetelnie prowadzono rejestr tych skarg. NIK zauważa, że system Odyseusz, mający usprawnić obsługę polskich obywateli za granicą oraz wpływać na ich bezpieczeństwo, nie spełnia swojej roli, gdyż wykorzystywany jest w bardzo ograniczonym zakresie.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegały na:

- nieprzestrzeganiu zasad przeliczenia na złote pomocy finansowej udzielonej w funtach brytyjskich. Dotyczyło to 26 spośród 36 zbadanych decyzji w sprawie pomocy finansowej, określonej w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra SZ

³ Dz. U. Nr 151, poz. 1262. Uchylone z dniem 13 stycznia 2016 r.

⁴ Dz. U. poz. 2238.

⁵ Dz. Urz. MSZ z 2013 r. poz. 1.

⁶ Definicja przyjęta przez NIK na potrzeby kontroli.

⁷ <http://www.odyseusz.msz.gov.pl/>

⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna; pozytywna, mimo stwierdzonych nieprawidłowości; negatywna.

z 28 sierpnia 2002 r. albo § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra SZ z 18 grudnia 2015 r.;

- niezarejestrowaniu spraw dotyczących zakupów finansowanych z funduszu konsularnego w systemie Wiza-Konsul (pięciu z 36 zbadanych spraw). Było to niezgodne z art. 38 ust. 1 i 2 ustawy Pk;
- przekazaniu sprawozdania na temat skarg i wniosków za 2015 rok do MSZ z 10-dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w § 21 pkt 2 zarządzenia nr 17 z 1 czerwca 2012 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjno-prawne Konsulatu w zakresie realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy konsularnej, w tym wykorzystania systemu Odyseusz.

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z § 6 pkt 8 regulaminu organizacyjnego Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Edynburgu z dnia 21 stycznia 2010 r., sprawy z zakresu opieki konsularnej nad obywatelami polskimi prowadził Referat ds. Współpracy z Polonią, Prawnych i Opieki Konsularnej, a od dnia 1 listopada 2016 r.⁹ Referat do spraw Prawnych i Opieki Konsularnej. Do dnia 1 listopada 2016 r. do zadań ww. Referatu ds. Współpracy z Polonią, Prawnych i Opieki Konsularnej należało też m.in. podejmowanie działań na rzecz umacniania więzi pomiędzy Polonią i Polakami za Granicą a Rzeczpospolitą Polską, współpraca z organizacjami polonijnymi w realizacji zadań umożliwiających polskiej mniejszości zachowanie własnej tożsamości, języka, kultury i tradycji, prowadzenie i ewidencjonowanie dokumentacji oraz przygotowywanie sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 6-24)

W ramach konsularnych dyżurów wyjazdowych do Belfastu, Aberdeen i Inverness, urzędnicy konsularni podejmowali wszystkie czynności konsularne, tj. z zakresu spraw paszportowych, prawnych i opieki konsularnej¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 88, 151-160)

W okresie objętym kontrolą Konsul Generalny wykonywał czynności konsularne na podstawie upoważnienia udzielonego przez Ministra SZ 23 listopada 2015 r. Obejmowało ono m.in. udzielanie obywatelom polskim pomocy finansowej na pokrycie kosztów powrotu do Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapomóg, znajdującym się w niedostatku, zamieszkającym w państwie przyjmującym osobom pochodzenia polskiego, przyjmowanie do depozytu dokumentów, środków płatniczych oraz przedmiotów wartościowych, przesłuchiwanie podejrzanych, świadków i biegłych.

Pracownicy Referatu ds. Prawnych i Opieki Konsularnej wykonywali czynności na podstawie udzielonych im przez Konsula Generalnego upoważnień i zakresów obowiązków, dotyczących m.in. udzielania informacji o przepisach w sprawach prawnych i opieki konsularnej oraz trybie załatwiania spraw w KG, prowadzenia rejestru czynności konsularnych w formie elektronicznej, wydawania zaświadczeń

⁹ Zgodnie z § 7 pkt 4 regulaminu organizacyjnego Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Edynburgu z dnia 29 września 2016 r.

¹⁰ Regulamin wyjazdowych dyżurów konsularnych został wprowadzony zarządzeniem Konsula Generalnego w Edynburgu nr 29/2014 z dnia 3 grudnia 2014 r.

na transport zwłok/prochów do Polski, udzielania obywatelom polskim pomocy finansowej na pokrycie kosztów powrotu do Polski oraz zapomóg osobom znajdującym się w niedostatku w sytuacjach nagłych i niespodziewanych, budowy i utrzymania kontaktów ze środowiskami miejscowymi (lokalna policja, organizacje polonijne działające na rzecz pomocy obywatelom polskim), pełnienia dyżurów konsularnych w KG i dyżurów wyjazdowych.

(dowód: akta kontroli str. 6-51)

W 2015 r. w KG zatrudnione były cztery osoby na stanowiskach urzędników konsularnych (łącznie na KG przypadało 15 etatów). Zatrudnienie w 2016 r. zwiększyło się w porównaniu do 2015 r. o 1,25 etatu, w tym o jeden etat urzędnika konsularnego. Na zakończenie czynności kontrolnych w KG zatrudnionych było pięciu urzędników konsularnych (łącznie w 2016 r. na KG przypadało 16,25 etatu). Według wyjaśnień Konsula Generalnego, w związku ze zwiększeniem liczby etatów w 2016 r., stan zatrudnienia można uznać za zadowalający.

(dowód: akta kontroli str. 89-94)

KG realizował zadania w zakresie objętym kontrolą na podstawie wykazu zadań przekazanych przez MSZ. Z zakresu opieki konsularnej na lata 2015-2016 wskazano zadania takie jak:

- analiza i monitorowanie najistotniejszych zjawisk, tendencji i problemów konsularnych w dziedzinie opieki konsularnej, w tym w sytuacjach nadzwyczajnych;
- monitorowanie sytuacji polskich obywateli w kontekście zmian legislacyjnych lub praktyk stosowanych przez miejscowe władze dotyczących prawa pobytu i dostępu do zabezpieczenia społecznego w celu ustalania ewentualnych przypadków dyskryminacji niezgodnej z zasadami UE określonymi w *Planie działania na rzecz ochrony praw polskich pracowników na rynkach pracy państw członkowskich UE oraz państw należących do EFTA*¹¹;
- podejmowanie w 2015 r. działań upowszechniających i wyjaśniających wybrane zagadnienia dotyczące uprawnień pracowniczych poprzez przeprowadzenie kampanii informacyjnej, z zaangażowaniem mediów polonijnych.

(dowód: akta kontroli str. 52-87, 338)

Ponadto, w dokumentacji KG znajdowały się postanowienia i wytyczne, głównie Dyrektora Departamentu Konsularnego MSZ, dotyczące zadań związanych ze świadczeniem pomocy konsularnej, w tym m.in. postępowania w zakresie udzielania pomocy finansowej na powrót do kraju, reagowania placówek w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej, czy też wykorzystania systemu rejestracji podróży Odyseusz w pracy konsularnej. W KG nie tworzone wewnętrznych, pisemnych procedur dotyczących zasad i sposobów udzielania pomocy konsularnej oraz dokumentowania podejmowanych działań.

¹¹ Przygotowany z inicjatywy MSZ i przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich w październiku 2012 r. plan, którego głównym celem jest zapewnienie skutecznej i skoordynowanej ochrony praw Polaków pracujących w UE oraz państwach EFTA.

W KG nie sporządzono planów w celu wsparcia bezpiecznego i sprawnego opuszczania przez obywateli polskich zagrożonego terenu (zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniach z realizacji zadań KG za 2014 i 2015 r., KG nie został wyznaczony do opracowania tego typu planów).

(dowód: akta kontroli str. 52-87, 89-94, 171-174, 337)

Według informacji Konsula Generalnego, zgłaszane do KG prośby o interwencję bardzo rzadko wiążą się z prośbą o pomoc w opuszczeniu zagrożonego obszaru. W 2016 roku odnotowano jeden przypadek związany z zatonięciem polskiego jachtu, odbywającego rejs z Norwegii na Islandię (do zatonięcia doszło w pobliżu Szetlandów, tj. na terytorium podległego obszaru konsularnego). Załoga, po akcji ratowniczej miejscowych służb, skontaktowała się telefonicznie z KG. Podjęte przez KG działania dotyczyły udzielenia pomocy w kontakcie z rodziną, interwencji u miejscowych władz w celu umożliwienia podróży do portu w Aberdeen bez dokumentów podróжных, które zostały utracone, a także wyrobienia i wydania paszportów tymczasowych. Kontrola wykazała, że działania KG w ww. sytuacji nadzwyczajnej były zgodne z wytycznymi MSZ w tym zakresie, określonymi w instrukcji dotyczącej zasad udzielania pomocy konsularnej obywatelom polskim w sytuacjach nadzwyczajnych¹² i w dodatkowych wytycznych Departamentu Konsularnego. Niezwłocznie po otrzymaniu informacji o zaistnieniu zdarzenia poinformowano o nim Konsula Generalnego, który podjął decyzję o wyznaczeniu pracownika odpowiedzialnego za koordynację działań i przekazano informację o zdarzeniu właściwym adresatom w MSZ.

(dowód: akta kontroli str. 89-94, 202-204)

W okresie objętym kontrolą KG monitorował liczebność Polonii zamieszkałej na terytorium okręgu konsularnego na podstawie liczby składanych wniosków paszportowych. Konsul Generalny poinformował m.in., że dane w tym zakresie są gromadzone w celu wsparcia bezpiecznego i sprawnego opuszczenia zagrożonego obszaru przez obywateli polskich przebywających w okręgu konsularnym w przypadku wystąpienia zdarzeń mogących powodować zagrożenie dla życia lub bezpieczeństwa. Ponadto, w celu ułatwienia kontaktu z Polakami zamieszkałymi na terytorium okręgu konsularnego, urzędnicy egzekwują wpisywanie do wniosku paszportowego danych dotyczących aktualnego miejsca stałego pobytu wnioskodawcy oraz danych osoby, którą należy powiadomić w razie konieczności wraz z numerem telefonu tej osoby. W KG, w okresie objętym kontrolą, nie prowadzono wykazu obywateli polskich przebywających w okręgu konsularnym, którego możliwość prowadzenia przewidziano w art. 37 ustawy Pk. Konsul Generalny poinformował m.in., że prowadzenie wspomnianego wykazu ma charakter fakultatywny.

(dowód: akta kontroli str. 89-94, 151-160)

KG upowszechniał informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy konsularnej przez obywateli polskich przybywających do Szkocji z wykorzystaniem stron internetowych, prasy i radia. Zamieszczono niezbędne informacje na stronie internetowej KG w zakładkach „użyteczne informacje” i „dział prawny”, a także

¹² Wprowadzonej zarządzeniem Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej nr 13 z dnia 12 maja 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji dotyczącej zasad udzielania pomocy konsularnej obywatelom polskim w sytuacjach nadzwyczajnych.

w gazecie „Goniec” (wydawanej do 2015 r.). Ponadto we wrześniu 2015 r. Konsul Generalny w dwóch programach miejscowej rozgłośni Radio Fife wyjaśniał formy udzielanej pomocy konsularnej i jej zakres, a konsul odpowiedzialna za sprawy paszportowe wyjaśniała zasady wydawania dokumentów paszportowych osobom powracającym do kraju i korzystającym z pomocy konsularnej.

(dowód: akta kontroli str. 89-94, 120-121, 145-150)

Zgodnie z art. 32a ustawy Fk i art. 38 ust. 1 ustawy Pk w KG prowadzono rejestry czynności i rejestry spraw, zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej. Dane w nich zawarte były rzetelne i zgodne z danymi zawartymi w dokumentacji papierowej KG i danymi przedstawianymi w sprawozdaniu z realizacji zadań KG w roku 2015, z wyjątkiem pięciu spraw opisanych w rozdziale 3 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 168-170, 255-258)

W KG umożliwiono zgłaszanie wniosków o pomoc oraz udzielano informacji w zakresie pomocy konsularnej w drodze elektronicznej (poprzez e-maila lub platformę ePUAP). W Konsulacie nie przewidziano stosowania, poza platformą ePUAP, elektronicznego systemu zgłaszania wniosków o pomoc konsularną, który umożliwiałby podjęcie działań o każdej porze w ciągu doby. Natomiast na stronie internetowej KG podany był numer telefonu alarmowego z zaznaczeniem, iż przeznaczony jest on do wykorzystania tylko poza godzinami urzędowania, w nagłych przypadkach wymagających niezwłocznej interwencji konsula.

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 313-314)

KG wykorzystuje w swej działalności system Odyseusz. Dostęp do portalu mają pracownicy KG posiadający uprawnienia konsularne. Na dzień zakończenia kontroli w systemie Odyseusz swój pobyt na terytorium Wielkiej Brytanii zgłosiło 147 Polaków. Natomiast od początku 2016 roku (stan na 5 grudnia) KG przyjął 11 835 wniosków paszportowych (w pkt. 6 wniosku paszportowego wskazuje się miejsce zamieszkania osoby występującej o wydanie paszportu). Oznacza to, że z systemu Odyseusz korzysta znikoma liczba Polaków przebywających na terytorium okręgu konsularnego. Informacje o portalu Odyseusz zamieszczane są regularnie na stronie internetowej KG w formie baneru oraz dodatkowych informacji w zakładkach głównych tej strony (ostatnia z października 2016 r.). Informacja o portalu przedstawiona jest także w poczekalni siedziby KG na tablicach poświęconych sprawom konsularnym.

(dowód: akta kontroli str. 89-94, 151-160)

W dniach 21-25 września 2015 r. zespół kontrolny z Biura Kontroli i Audytu MSZ przeprowadził kontrolę w KG w zakresie m.in. pomocy konsularnej, udzielanej w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. W wyniku kontroli, w zakresie opieki konsularnej i pomocy finansowej, stwierdzono braki w rejestrze dotyczącym przypadków udzielenia pomocy finansowej prowadzonym w systemie Wiza-Konsul. Braki w rejestrze zostały uzupełnione jeszcze w trakcie kontroli MSZ, co potwierdzają ustalenia kontrolerów NIK.

(dowód: akta kontroli str. 89-119)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia realizację zadań w badanym zakresie. KG sprawnie udzielał pomocy konsularnej obywatelom polskim przebywającym w okręgu konsularnym.

2. Realizacja działań dotyczących udzielania pomocy finansowej w ramach pomocy konsularnej oraz zapewnienia jej zwrotu.

W okresie objętym kontrolą z pomocy finansowej na powrót do kraju korzystały przeważnie osoby bezdomne, po utracie środków do życia w wyniku kradzieży czy pobicia. W takich przypadkach konsulowie udzielali pomocy finansowej na zakup biletów powrotnych do kraju i wydawali dokumenty paszportowe.

W okresie objętym kontrolą do KG wpłynęło łącznie 36 wniosków o udzielenie pomocy finansowej na pokrycie niezbędnych wydatków na powrót do Polski¹³ na łączną kwotę 4 737,50 GBP, z tego:

- w 2015 r. – 20 wniosków na łączną kwotę 2 526,50 GBP,
- w 2016 r. (do 31 października) – 16 wniosków na łączną kwotę 2 211,00 GBP.

(dowód: akta kontroli str. 175-177)

Wszystkie wnioski dotyczyły udzielenia pomocy finansowej:

- po złożeniu zobowiązania zwrotu otrzymanej kwoty pieniędzy, bez poręczenia majątkowego (na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy Fk - do 30 października 2015 r.), albo
- po złożeniu oświadczenia o zobowiązaniu się do zwrotu całości lub części otrzymanej kwoty, bez wpłaty przez osobę trzecią kwoty przeznaczonej dla wnioskodawcy w wysokości stanowiącej równowartość udzielonej pomocy (na podstawie art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy Pk – od 1 listopada 2015 r.).

Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie (nie wystąpiły przypadki odmowy udzielenia pomocy finansowej) i na ich podstawie wydano decyzje o przyznaniu pomocy w wysokości zgodnej z wnioskowaną.

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły odwołania od decyzji w sprawie udzielenia pomocy finansowej. Nie było też przypadków udzielania pomocy finansowej z urzędu na podstawie art. 39 ust. 4 ustawy Pk.

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 175-177)

Badanie wyżej wymienionych 36 spraw dotyczących udzielenia pomocy finansowej wykazało, że wnioski sporządzono według wzorów określonych w rozporządzeniu Ministra SZ z dnia 28 sierpnia 2002 r. albo w rozporządzeniu Ministra SZ z dnia 18 grudnia 2015 r. Wszystkie sprawy dotyczące udzielenia pomocy finansowej zostały zarejestrowane w systemie Wiza – Konsul.

(dowód: akta kontroli str. 175-177, 255-257)

KG nie był zobowiązany i nie określał wewnętrznych procedur dotyczących zasad i sposobu postępowania w przypadku spraw dotyczących pomocy finansowej na

¹³ Do 1 listopada 2015 r.: pomoc finansowa na pokrycie kosztów powrotu do Rzeczypospolitej Polskiej.

pokrycie niezbędnych wydatków na powrót do kraju. Z wyjaśnień Konsula Generalnego wynika, że w Konsulacie przyjęto rozwiązanie, zgodnie z którym obywatele polscy zgłaszający się po pomoc finansową przed złożeniem wniosku odbywają rozmowę z konsulem, podczas której są informowani o zasadach udzielania pomocy finansowej na pokrycie niezbędnych wydatków na powrót do kraju, a w przypadku osób nieporadnych życiowo urzędnicy konsularni pomagają wypełnić wniosek o pomoc. Takie postępowanie, zdaniem Konsula Generalnego, pozwalało na wybór najbardziej ekonomicznie uzasadnionego środka transportu (co było wymagane na podstawie § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra SZ z dnia 28 sierpnia 2002 r.) oraz przeznaczenie pomocy na pokrycie jedynie niezbędnych wydatków na powrót do Polski (zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy Pk).

Konsul Generalny wyjaśnił również, że podczas rozmowy z każdą osobą zgłaszającą się po pomoc do KG doprecyzowuje się, jakiej pomocy potrzebuje i sonduje, czy posiada ona niezbędne środki na pokrycie wydatków na powrót do kraju. Według Pana Dariusza Adlera, w przypadku otrzymania wstępnej informacji (np. telefonicznie) o chęci skorzystania z tej formy pomocy, urzędnicy konsularni w pierwszej kolejności zachęcają osoby zainteresowane do skontaktowania się z rodziną i skorzystania z pośrednictwa instytucji finansowych zajmujących się dokonywaniem transgranicznych przelewów pieniężnych.

W dokumentacji ośmiu¹⁴ z 36 zbadanych spraw znajdują się dowody świadczące o przeprowadzeniu badania możliwości pokrycia wydatków związanych z powrotem do kraju przez osoby trzecie.

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 178-179)

W zakresie weryfikacji wywiązywania się przez wnioskujących o pomoc finansową z obowiązku uregulowania wcześniej zaciągniętych zobowiązań (w związku z art. 39 ust. 3 ustawy Pk i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra SZ z dnia 28 sierpnia 2002 r.) Konsul Generalny podał, że sprawdzenia dokonuje się telefonicznie w rozmowie z pracownikiem Referatu ds. Windykacji Biura Finansów w MSZ, a jeśli kontakt telefoniczny jest utrudniony, wysyłane jest zapytanie drogą mailową (pracownicy KG nie posiadają bezpośredniego dostępu do baz danych o dłużnikach). Badanie wykazało, że jedynie w czterech¹⁵ z 36 zbadanych spraw w dokumentacji postępowań znajdowało się pisemne potwierdzenie (wydruk wiadomości mailowej) przeprowadzenia takiej weryfikacji. Według wyjaśnień Konsula Generalnego, w okresie objętym kontrolą zdarzyły się przypadki wnioskowania o pomoc finansową w dniach wolnych od pracy, kiedy konsul dyżurny, udzielający pomocy finansowej, nie miał możliwości zweryfikowania, czy osoba ta korzystała i rozliczyła otrzymaną pomoc finansową (z analizy zbadanych spraw wynika, że w trzech¹⁶ z 36 spraw wnioski złożono w dzień wolny od pracy).

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 178-179)

Na podstawie badania 36 spraw dotyczących udzielenia pomocy finansowej kontrolerzy NIK ustalili, że była ona udzielana w formie zakupu biletów lotniczych lub autobusowych oraz dodatkowo na pokrycie opłat konsularnych za wydanie

¹⁴ KG.EDYN.382.2.2015, KG.EDYN.382.6.2015, KG.EDYN.383.2.2015, KG.EDYN.382.9.2015, KG.EDYN.3562.2.2016, KG.EDYN.3562.11.2016, KG.EDYN.3562.12.2016, KG.EDYN.3562.17.2016.

¹⁵ KG.EDYN.382.2.2015, KG.EDYN.3562.8.2016, KG.EDYN.3562.12.2016, KG.EDYN.3562.16.2016.

¹⁶ KG.EDYN.382.4.2015, 382-5-2015, KG.EDYN.3562.19.2016.

paszportu tymczasowego (w ośmiu sprawach), kosztów żywności (27 przypadków), kosztów noclegu (pięć przypadków) oraz kosztów dojazdu do lotniska (10 przypadków).

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 175-177)

W wyniku badania spraw dotyczących udzielenia pomocy finansowej na powrót do kraju ustalono, że decyzje były wydawane bez zbędnej zwłoki, tj. w dniu złożenia wniosku (35 spraw) lub następnego dnia po jego złożeniu (jedna sprawa).

(dowód: akta kontroli str. 175-177)

W KG dokonano przeglądu zrealizowanych spraw dotyczących udzielania pomocy finansowej w związku z pismem MSZ (nr WPE DK.3562.4.2016/1 z dnia 12 lipca 2016 r.), w celu zidentyfikowania przypadków wydania decyzji w tego typu sprawach z naruszeniem przepisów prawa. Jak wyjaśnił Konsul Generalny, wobec braku stwierdzonych nieprawidłowości, nie przesyłano do MSZ informacji zwrotnej w odpowiedzi na ww. pismo.

(dowód: akta kontroli str. 151-160)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Decyzją z 30 lipca 2015 r.¹⁷ przyznano wnioskodawcy pomoc w wysokości 34,50 GBP w formie zakupu biletu autobusowego do Londynu, mimo iż wnioskodawca mieszka w tym mieście na stałe. Zgodnie z uzasadnieniem zawartym we wniosku, wnioskodawca chciałby wrócić do Polski przez Londyn, jednakże w dokumentacji sprawy znalazło się również podanie wnioskodawcy, w którym informował, że mieszka na stałe i pracuje w Londynie. Według wyjaśnień Konsula Generalnego, wniosek został rozpatrzony zgodnie z obowiązującymi przepisami (w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra SZ z dnia 28 sierpnia 2002 r. nie wskazano, w jaki sposób ma nastąpić powrót do Polski) i stanem wiedzy, jaką posiadał rozpatrujący sprawę urzędnik konsularny, na podstawie wyjaśnień wnioskodawcy. NIK zauważa, że zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym przed 1 listopada 2015 r. można było udzielić, w razie niezbędnej potrzeby, obywatelowi polskiemu przebywającemu czasowo w państwie przyjmującym pomocy finansowej na pokrycie kosztów powrotu do Rzeczypospolitej Polskiej.

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 180-183)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na przeliczeniu na złote kwoty podlegającej zwrotowi pomocy udzielonej w walucie obcej z naruszeniem zasad określonych w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra SZ z 28 sierpnia 2002 r. albo § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra SZ z 18 grudnia 2015 r. Kontrola wykazała, że w 26 z 36 decyzji w sprawie pomocy finansowej udzielonej na pokrycie niezbędnych wydatków na powrót do Polski, kwota udzielonej pomocy i kwota podlegająca zwrotowi przez osobę korzystającą z pomocy wyrażona w funtach brytyjskich, została przeliczona na złote z zaokrągleniem do pełnych jednostek. Jak wyjaśnił Konsul Generalny, podstawę prawną zaokrąglania w górę kwoty udzielonej pomocy po przeliczeniu z funtów brytyjskich na złote stanowił § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra SZ z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie opłat konsularnych¹⁸. NIK zauważa, że powołany przepis dotyczy przeliczania opłat konsularnych określonych

¹⁷ Sprawa nr KG.EDYN.382.3.2015) o udzielenie pomocy finansowej na pokrycie kosztów powrotu do Polski.

¹⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 2237.

w taryfikatorze opłat konsularnych i nie obejmuje pomocy finansowej. W związku z powyższym, zgodnie z zasadami określonymi w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra SZ z 28 sierpnia 2002 r. albo § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra SZ z 18 grudnia 2015 r., wartość pomocy finansowej powinna być przeliczona według kursu sprzedaży waluty, w której pomoc została udzielona, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy, z dokładnością do złotych i groszy.

(dowód: akta kontroli str. 175-177, 184-195)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność w zakresie udzielania pomocy finansowej w ramach pomocy konsularnej. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała istotnego wpływu na wykonywaną działalność.

3. Realizacja działań w zakresie innych, niż finansowa, form pomocy konsularnej oraz ich efekty.

W okresie objętym kontrolą w KG, poza udzielaniem obywatelom polskim pomocy finansowej na powrót do kraju, podejmowano szereg innych działań na rzecz obywateli polskich, dotyczących w szczególności:

- interwencji w obronie praw i interesów obywateli polskich – 150 interwencji w 2015 r. (w tym 32 sprawy z zakresu opieki, kurateli i władzy rodzicielskiej) i 163 interwencje w 2016 r. (do 31.10);
- przyjmowania zawiadomień o aresztowaniach lub zatrzymaniach obywateli polskich – 212 zawiadomień w 2015 r. i 155 w 2016 r.;
- wizyt w aresztach i zakładach karnych – trzy wizyty w 2015 r. i sześć wizyt w 2016 r.;
- udzielania bezzwrotnych zapomóg – pięć zapomóg w 2015 r. i sześć zapomóg w 2016 r.;
- przyjmowania do depozytu rzeczy obywateli polskich i rzeczy znalezionych – 51 rzeczy w 2015 r. i 12 rzeczy w 2016 r.;
- wydawania zaświadczeń, (w tym zaświadczeń na przewóz zwłok/prochów do kraju) – 65 zaświadczeń w 2015 r. i 51 zaświadczeń w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 168-170)

Według „Sprawozdania z realizacji zadań urzędu konsularnego w roku 2015” z 15 stycznia 2016 r. w dziedzinie opieki konsularnej:

- kolejny rok odnotowano wzrost liczby zgonów oraz liczby wydanych zaświadczeń na przewóz zwłok/prochów,
- liczba odnotowanych w 2015 r. przypadków aresztowań i zatrzymań spadła w porównaniu z 2014 r.
- na zbliżonym do 2014 r. poziomie utrzymała się liczba spraw związanych z odebraniem dzieci rodzicom i ich przekazania do rodzin zastępczych na podstawie orzeczeń organów miejscowych – 17 spraw,
- marginalny charakter miały zgłaszane przypadki dyskryminacji obywateli polskich na rynku pracy,

- w 2015 r. do KG wpłynęło kilka wniosków o podjęcie interwencji w sprawach pracowniczych, związanych z niewypłaceniem należności za pracę oraz ekwiwalentów za urlopy.

(dowód: akta kontroli str. 72-80, 258)

Szczegółowym badaniem objęto 36 spraw dotyczących, innych niż finansowa, form pomocy konsularnej, w tym siedem zapomóg, pięć przypadków zakupu odzieży i żywności dla Polaków z obszaru okręgu konsularnego, sfinansowanych z tzw. funduszu konsularnego i 24 interwencje w obronie praw i interesów obywateli polskich, (w tym dwie wizyty u osadzonych w więzieniu obywateli polskich i trzy sytuacje nadzwyczajne). Badanie wykazało, że:

- w przypadku udzielonych zapomóg zostały spełnione warunki określone w art. 16 ust. 4 ustawy Fk oraz w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra SZ z dnia 28 sierpnia 2002 r., a od 1 listopada 2015 r. w art. 48 ustawy Pk, tj. pomoc otrzymały osoby polskiego pochodzenia, znajdujące się w niedostatku, zamieszkałe w państwie przyjmującym i niemogące otrzymać pomocy z innych źródeł. Środki zostały przeznaczone m.in. na zakup ciepłej odzieży dla dzieci i pokrycie kosztów utrzymania osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Każdorazowo przeprowadzano i dokumentowano analizę sytuacji bytowej wnioskodawców i sprawdzano brak możliwości uzyskania przez nich pomocy z innych źródeł. Ogółem na ww. siedem zapomóg wydatkowano 575 GBP dla 18 osób;
- w przypadku pomocy z funduszu konsularnego (rozdział 85330 Opieka i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą) sfinansowano m.in. organizację Wigilii dla wymagających pomocy obywateli polskich, zakup śpiworów, ciepłej pościeli i przedmiotów gospodarstwa domowego przekazanych za pośrednictwem organizacji charytatywnych, a także zakup żywności dla Polaków wracających do Polski, osób bezdomnych oraz znajdujących się w ciężkiej sytuacji materialnej, zgłaszających się po pomoc do KG. Ogółem w pięciu przypadkach sfinansowanych z funduszu konsularnego udzielono pomocy w wysokości 1 225,83 GBP;
- w przypadku interwencji podjętych przez KG w obronie praw i interesów obywateli polskich podejmowano działania i załatwiano sprawy związane z opieką i pomocą konsularną niezwłocznie od momentu zgłoszenia problemu, w tym m.in.:
 - zorganizowano wizyty urzędnika konsularnego w więzieniu, który uzyskał informacje o przyczynach zatrzymania polskiego obywatela, panujących w więzieniu warunkach socjalno-bytowych, potrzebach aresztowanego, a także wyjaśnił ze służbami penitencjarnymi wszelkie kwestie zgłoszone przez aresztowanego dotyczące przekazywania rzeczy osobistych przez rodzinę, obowiązującej procedury oraz regulaminu zakładu karnego, dostępu do tłumacza, opieki zdrowotnej oraz możliwości uzyskania widzeń przez rodzinę;
 - doprowadzono do wypłacenia zaległego wynagrodzenia dwóm obywatelom polskim, którzy popadli w konflikt z pracodawcą;

- doprowadzono do oddania trójki z pięciorga dzieci odebranych przez miejscowe władze obywatelowi polskiemu oskarżonemu o przemoc fizyczną wobec tych dzieci;
- uzyskano informacje i dane statystyczne od miejscowych służb dotyczące zjawiska handlu ludźmi oraz zweryfikowano w dwóch przypadkach informacje dotyczące rasistowskich ataków na polskich obywateli w okręgu konsularnym;
- udzielono pomocy obywatelom polskim i ich rodzinom w związku z dwiema katastrofami morskimi i jednym wypadkiem samochodowym, zakwalifikowanymi przez Konsula Generalnego jako sytuacje nadzwyczajne, w szczególności poprzez m.in. zapewnienie wyżywienia, odzieży, noclegu, pomocy medycznej i opieki psychologicznej oraz wydania tymczasowych paszportów.

(dowód: akta kontroli str. 196-254, 259-302, 306-312)

W wyniku przeglądu dokumentacji, dotyczącej interwencji zarejestrowanej pod nr KG.EDYN.311.51.2015 stwierdzono, że na prośbę szpitala, konsul nawiązał kontakt z rodziną polskiego obywatela leczonego się w szpitalu (w związku z problemami psychicznymi), m.in. uzyskał informacje na temat rodziców pacjenta i ich dane kontaktowe za pośrednictwem właściwej Komendy Powiatowej Policji. W aktach sprawy znajduje się też adnotacja, że 3 czerwca 2015 r. pracownik KG uzyskał informację ze szpitala o zwolnieniu pacjenta. Natomiast w aktach przedmiotowej sprawy brak danych odnośnie dalszych działań KG w tej sprawie, a także informacji odnośnie dalszych losów pacjenta.

W kwestii nieudokumentowania dalszych działań w ww. sprawie Konsul Generalny poinformował, że (...) *wykonano wszystkie czynności w celu uzyskania kontaktu z rodziną pacjenta (obywatela polskiego). Po zakończonym leczeniu i zwolnieniu ze szpitala nie wpłynął wniosek o dalszą pomoc, opiekę bądź uzyskanie wsparcia dla pacjenta i jego rodziny oraz nie wpłynęła inna informacja od państwa przyjmującego. Konsul wszczyna postępowanie na wniosek strony lub z urzędu zgodnie z art. 72 ww. ustawy Prawo konsularne. Ze względu na powyższe Konsul nie podejmował dalszych czynności w tej sprawie.*

(dowód: akta kontroli str. 303-305)

W KG prowadzono monitoring sytuacji migracji zarobkowej z Polski pod kątem zjawisk patologicznych. Na podstawie wyjaśnień Konsula Generalnego, podejmowane w tym zakresie działania polegały m.in. na:

- współpracy z lokalną policją, m.in. w zakresie gromadzenia danych odnośnie zjawiska handlu ludźmi, jeśli dotyczą one obywateli polskich (KG.EDYN.3561.151.2016) i w zakresie danych dotyczących przestępstw motywowanych nienawiścią (KG.EDYN.3561.26.2016),
- otrzymywaniu od organów miejscowych informacji o aresztowaniach i zgonach obywateli polskich (informacje o aresztowanych obywatelach polskich były przekazywane do organów ścigania, Prokuratury Generalnej i MSZ),
- współpracy z lokalnymi instytucjami charytatywnymi, m.in. z Cyrenians Homeless Prevention Service Edinburgh i Streetwork Crisis Centre Edinburgh,

we współpracy z którymi zakupiono i przekazano pomoc rzeczową dla osób potrzebujących,

- spotkaniach z lokalnymi organizacjami, takimi jak:
 - spotkanie z przedstawicielami szkockich służb socjalnych w dniu 2 czerwca 2016 r., podczas którego omówiono zasady wymiany informacji dotyczących sytuacji odbierania dzieci spod pieczy ich biologicznych rodziców, przedstawiono uregulowania prawne i uprawnienia służb konsularnych odnośnie polskich obywateli zamieszkujących za granicą, poinformowano o zasadach kierowania do polskich organów sądowych wniosków o sprawdzenie sytuacji potencjalnej rodziny zastępczej w Polsce w związku z art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r., dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Otrzymano również informację o realizowanych przez lokalne organizacje programach pracy z tzw. trudnymi rodzinami,
 - spotkanie z przedstawicielami organizacji charytatywnej Citizen Advice Edinburgh w dniu 11 maja 2016 r., dotyczące tłumaczenia na język polski porad udzielanych przez tę organizację,
 - spotkanie z przedstawicielami Polonii zamieszkałej na terenie podległego okręgu konsularnego w dniu 9 marca 2016 r., podczas którego m.in. omówiono problemy, z jakimi mają do czynienia Polacy zamieszkali na terenie Szkocji i Irlandii Północnej, a także omówiono sposoby zapobiegania sytuacjom kryzysowym i działania zmierzające do ich przezwyciężenia.

(dowód: akta kontroli str. 124-127, 138-144, 196-204)

W KG gromadzono dane dotyczące działających w okręgu konsularnym organizacji¹⁹, z którymi Konsulat może współpracować w zakresie poradnictwa prawnego, problemów ze zdrowiem psychicznym, uzależnieniem, przemocy w rodzinie oraz integracji z lokalną społecznością.

(dowód: akta kontroli str. 122-123, 128-137)

W zakresie działań prewencyjnych, zapobiegających zdarzeniom będącym konsekwencją nieprzestrzegania praw i warunków chroniących interesy obywateli polskich, KG, niezależnie od współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami, prowadził działania informacyjne opisane w rozdziale 1 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 89-94)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na niezarejestrowaniu pięciu z 36 zbadanych spraw, dotyczących zakupu pomocy rzeczowej dla obywateli polskich.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy Pk, konsul prowadzi rejestry czynności i rejestry spraw, a także inne rejestry lub ewidencje określone w przepisach odrębnych oraz przetwarza dane osobowe umieszczone w tych rejestrach i ewidencjach. Zgodnie z ust. 2 przywołanego przepisu, rejestry i ewidencje powinny być prowadzone w systemie teleinformatycznym, natomiast w uzasadnionych przypadkach mogą być prowadzone w postaci papierowej.

¹⁹ Przekazane kontrolerom zestawienie zawiera informacje o 49 instytucjach i organizacjach.

W rejestrach dotyczących spraw konsularnych nie zostało uwzględnionych pięć zbadanych spraw²⁰, dotyczących zakupów z funduszu konsularnego (rozdział 85330 Opieka i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą). Według wyjaśnień Konsula Generalnego, sprawy te nie zostały zarejestrowane w systemie Wiza – Konsul, ponieważ nie przewiduje on rejestrowania wszystkich spraw z zakresu opieki konsularnej. Podał również, że sprawy te zostały zarejestrowane w związku z art. 38 ust. 1 ustawy Pk, w innym systemie (FKWIN – programie finansowo-księgowym stosowanym w KG).

(dowód: akta kontroli str. 171-174, 217-250, 255-257)

W ocenie NIK, zarejestrowanie spraw w systemie finansowo-księgowym nie może zostać uznane za zarejestrowanie w rozumieniu art. 38 ust. 1 i 2 ustawy Pk. W przeciwnym razie nie zachodziłaby potrzeba rejestracji w systemie Wiza – Konsul spraw np. z zakresu pomocy finansowej udzielonej na powrót obywatela polskiego do Polski, ponieważ one też są rejestrowane w programie FKWIN. Brak w systemie Wiza – Konsul możliwości zarejestrowania tego typu spraw może, w ocenie NIK, skutkować brakiem rzeczywistego obrazu sytuacji w zakresie realizowanej w KG RP w Edynburgu działalności, np. w związku z gromadzeniem danych z systemu Wiza – Konsul. Należy podkreślić, że jeżeli stosowany system Wiza-Konsul nie przewiduje rejestrowania wszystkich spraw z zakresu opieki konsularnej, przywołany wyżej przepis ustawy (ust. 2) przewiduje, że w uzasadnionych przypadkach rejestry i ewidencje mogą być prowadzone w postaci papierowej.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Placówki w zakresie udzielania, innych niż finansowa, form pomocy konsularnej.

4. Załatwianie skarg związanych z udzielaniem pomocy konsularnej, w tym finansowej.

W okresie objętym kontrolą w KG skargi były przyjmowane przez Konsula Generalnego (wobec nie wyznaczenia na piśmie pracownika do przyjmowania skarg i wniosków). Informacja o przyjmowaniu interesantów w sprawie skarg i wniosków była umieszczona w widocznym miejscu w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zgłaszających się do KG oraz na stronie internetowej KG²¹.

(dowód: akta kontroli str. 151-160, 313-314, 319-320)

Rejestr petycji, skarg i wniosków wpływających do KG był prowadzony w formie elektronicznej, według wzorów określonych w zarządzeniach Ministra SZ w sprawie przyjmowania i załatwiania petycji, skarg i wniosków w MSZ i jednostkach podległych Ministrowi SZ²². W rejestrach tych ujęto dwie skargi w 2015 r. i pięć skarg w 2016 r. Kwestie związane z pomocą konsularną były przedmiotem jednej skargi w 2015 r.²³ i dwóch skarg w 2016 r.²⁴. W odpowiedziach na skargi, zarzuty

²⁰ Dofinansowanie Wigilii organizowanej przez Stowarzyszenie im. Czesława Miłosza w Aidrie dla osób starszych, potrzebujących, samotnych rodziców (2015 r.), zakup rzeczy dla obywateli polskich znajdujących się pod opieką organizacji Cyrenians (2015 r.), zakup żywności dla osób zgłaszających się do urzędu konsularnego (2015 r.), zakup 12 śpiworów dla bezdomnych Polaków za kwotę 179,88 GBP w związku z pismem organizacji „Streetwork” (2015 r.), zakup polskiego jedzenia dla Polek znajdujących się pod opieką Edinburgh Women’s Aid (2015 r.).

²¹ http://edynburg.msz.gov.pl/pl/konsulat/skargi_i_wnioski/skargi_i_wnioski;
<http://www.edynburg.msz.gov.pl/pl/konsulat/kontakt/>, dostęp z dnia 8 grudnia 2016 r.

²² Ww. zarządzenie nr 17 z dnia 1 czerwca 2012 r. i zarządzenie nr 13 z dnia 19 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. MSZ poz. 17, ze zm).

²³ KG/07/1/15.

w nich zawarte uznano za bezzasadne. Skargi były załatwiane w terminie określonym w art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego²⁵, a zawiadomienia o sposobie załatwienia skarg zawierały elementy wymagane przez art. 238 § 1 tej ustawy oraz uzasadnienie faktyczne ze wskazaniem okoliczności, które zostały uwzględnione przy rozstrzygnięciu skarg.

(dowód: akta kontroli str. 315-318, 321-337)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności KG w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na przekazaniu do MSZ sprawozdania na temat skarg i wniosków za 2015 r. z naruszeniem terminu określonego w § 21 pkt 2 zarządzenia nr 17 Ministra SZ z 1 czerwca 2012 r. w sprawie przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w MSZ i placówkach zagranicznych.

Stosownie do treści § 21 pkt 2 ww. zarządzenia placówki zagraniczne, które odnotowały bezpośredni wpływ skarg i wniosków, miały przysyłać na adres skargi.wnioski@msz.gov.pl w terminie do dnia 15 lutego każdego roku sprawozdanie roczne o skargach i wnioskach załatwionych w roku poprzednim. Sprawozdanie o skargach i wnioskach za 2015 r. zostało przekazane przez KG 25 lutego 2016 r., tj. 10 dni po terminie. Jak wyjaśnił Konsul Generalny, było to spowodowane koniecznością zapewnienia sprawnej obsługi przy przyjmowaniu w tym okresie dużej liczby wniosków paszportowych.

(dowód: akta kontroli str. 315-318)

Ocena cząstkowa

NIK pozytywnie ocenia działalność Konsulatu w zakresie rozpatrywania skarg.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o:

1. Przestrzeganie zasad przeliczania na złote kwoty pomocy finansowej wyrażonej w funtach brytyjskich.
2. Rejestrowanie wszystkich spraw z zakresu pomocy konsularnej.
3. Terminowe przekazywanie sprawozdania w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

²⁴ KG.EDYN.07.01.2016, KG.EDYN.07.05.2016.

²⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 23, ze zm.

²⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 677.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia stycznia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej

Dyrektor
Bogdan Skwarka

Kontrolerzy
Tomasz Kwitowski
Doradca techniczny

.....
podpis

.....
Podpis

Dominik Wrzesień
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis